

Verksamhetsberättelse 2023

8090 personer i Finland bor året runt på öar som saknar fast vägförbindelse. Det är i första hand dessa personer som den tvåspråkiga medborgarorganisationen FÖSS, Finlands öar rf – Suomen saaret ry, finns till för.

FÖSS ordnar årligen evenemang så att skärgårds- och öbor kan träffas och leder projekt med målsättningen att trygga och utveckla servicen på öarna. Föreningen är grundad 2006. Våra medlemmar är privatpersoner, föreningar, företag och kommuner. FÖSS är medlem i ESIN, European Small Islands Federation, som aktivt arbetar för att öka samarbetet mellan EU och de nationella ö-föreningarna.

Föreningens styrelse och möten

Föreningen höll sex styrelsemöten: 30.1, 6.3, 27.3, 14.8, 20.9 och 14.11. Det stadgeenliga årsmötet hölls den 27.3.

Ordförande:

Nina Söderlund, Ramsö

Vice ordförande:

Jan M. Koivurinta, Fagerholm

Styrelsemedlemmar:

Julia Ajanko, Brännskär

Lennart Biström, Skåldö

Christer Friis, Houtskär

Ann-Christine Kivelä, Oxholmarna

Jan-Erik Karlsson, Lillandet

Clara Lindqvist, Simalö

Marika Modig, Vänö

Pia Prost, Pargas

Sara Söderlund, Korpo

Jasmine Urwäder, Bergö

Erika Englund, Pellinge

Sini Yläsaari, Savonlinna

John Wrede, Brändö, Åland/ Föret. Skärg

Suppleanter:

Katja Bonnevier, Korpo/ Skärg. biosf.

Tiina Johansson, Jurmo

Anders Holmberg, Barösund

Tiina Saaresranta, Velkua

Kenneth Lundström, Sottunga

Sekreterar- och kassörsuppgifter:

Ida-Kajsa Johansson, verksamhetsledare

Sara Söderlund, vikarierande

verksamhetsledare

Kontorsutrymme

Föreningen har inte haft eget kontor under året.

Föreningens postadress är: Finlands öar rf – Suomen saaret ry (FÖSS), Korpoströmsvägen 832, 21720 Korpoström.

FÖSS verksamhet under 2023 präglades mycket av förberedelserna för att överta bobarhetsnätverket som Skärgårdsinstitutet vid Åbo Akademi byggt upp under åren 2022–2023 för temanätverket Habitability – För livskraftiga och bobara skärgårds- och vattenområden.

Verksamhetsledaren Ida-Kajsa Johansson var sjukledig under större delen av året och vikarierades av Sara Söderlund. Arbetet under verksamhetsåret fokuseras till följande punkter:

Habitability - Bobarhet

Skärgårdsinstitutet vid Åbo Akademi, med FÖSS som en av projektets samarbetsparter, har beviljats finansiering för åren 2022–2023 för temanätverket Habitability – För livskraftiga och bobara skärgårds- och vattenområden. Temanätverket Habitability ska sporra till att med konceptet bobarhet som verktyg stärka skärgårdssamhällena och på sikt öka öarnas dragningskraft och inflyttningspotential. Under dessa drygt två år har projektet satt grunden för ett landsomspännande nätverk på gräsrotsnivå. Projektfinansieringen tar slut under våren 2024. Under hela projektets gång har deltagarna från Finlands olika skärgårdsområden skissat på olika scenarier för hur nätverket ska fortleva framöver, och föreningen FÖSS har hela tiden varit i nyckelposition i de olika versionerna – i dagsläget finns det ingen annan landsomfattande organisation med skärgård och öar i fokus.

Inom temanätverket har Skärgårdsinstitutet vid Åbo Akademi arrangerat utbildningar, workshoppar och möten kring bobarhet i de deltagande skärgårdsområdena. Under 2023 har fyra workshoppar ordnats, varav två ordnades på distans och två som fysiska träffar. De fysiska workshopparna ordnades på Utö i april och i Oravi i september. Det avslutande seminariet för temanätverket - Finlands första skärgårdsting - hölls i Åbo 4–5 december 2023.

Temanätverket är tvåspråkigt och utgör också en brobyggare mellan de olika språkområdena.

European Small Islands Federation (ESIN)

Den 7–8 mars besökte en delegation från den europeiska öföreningen ESIN, European Small Islands Federation, Bryssel för att lyfta fram ärenden som rör öar över hela Europa. Från Finland deltog Jan Koivurinta och Pia Prost, båda styrelsemedlemmar i FÖSS.

Delegationen hade möjlighet att träffa representanter för CPMR Islands Commission, Europeiska regionkommittén, Generaldirektoratet för energi, samt intergruppen Searica, som sammanför EU-parlamentariker som bland annat arbetar med öfrågor. På mötet deltog både Searicas ordförande Tonino Picula och vice ordförande Nils Torvalds.

De tre ärenden som ESIN främst lyfte fram i Bryssel var bristen på förmånliga bostäder, de ålderstigna färjor som trafikerar de flesta av våra öar, samt konceptet Habitability. Konceptet fick ett mycket gott mottagande i Bryssel – framför allt för att det inom EU finns en allvarlig brist på jämförbar data för öar, särskilt de små, som oftast inte utgör egna statistiska enheter.

FÖSS har också fungerat som en nationell förankring i projektet "Clean Energy for EU Islands (Ren energi för EU öar). Projektet som gick ut på att hjälpa totalt 30 öar inom EU att hitta mer hållbara energilösningar, gjorde en utlysning där ö- och skärgårdskommuner kunde ansöka om att bli en del av projektet och få experthjälp för en grön energiomställning för åren 2023-2027. FÖSS kontaktade bl.a. Pargas Stad och försökte hjälpa och sporra staden att skicka in en projektansökan för att bli en del av projektet, men staden valde till slut att inte delta p.g.a. resursbrist.

Hösten 2023 stod Irland i tur för att ordna årsmötet för European Small Islands Federation (ESIN). Konferensen hölls på Bere Island den 26-29.9. FÖSS deltog med två representanter, Pia Prost och Christer Friis. På plats fanns deltagare från Kroatien i sydöst till Färöarna i nordväst.

Årsmötet samlade ett 40-tal deltagare från Danmark, Estland, Finland, Färöarna, Irland, Kroatien, Skottland, Sverige och Åland. FÖSS representerades av Christer Friis och Pia Prost. Under våra tre dagar på ön fick vi reflektera över de frågor och utmaningar som är specifika för alla mindre öar i Europa, samtidigt som vi fick upptäcka Beres rika kulturarv. Vi höll en workshop om strategisk planering, energisjälvförsörjning och grönare färjor stod högt på agendan, liksom fördelarna för öarna med att delta i EUs Clean Energy-program "30 öar för 2030". Hur man kan bibehålla en stabil befolkning och se till att unga människor har en chans att stanna eller återvända till sina hemöar diskuterades också flitigt.

Sjelva årsmötet ägde rum den 28 september. Sven-Åke Persson från svenska Skärgårdarnas riksförbund rf valdes till ny ordförande, medan Camille Dressler, Skottland, och Pia Prost, Finland, fortsatte som vice ordföranden. Som ny vice ordförande för Medelhavet valdes Ivan Matić från Kroatien, som välkomnades med som ny, fullvärdig medlem i ESIN.

Läs hela pressmeddelandet från årsmötet, skrivet av Camille Dressler [här](#)

SANKs skärgårdsseminarie 2023

Det årliga Skärgårdsseminariet ordnades den 10-11.10 i Nådendal. Teman för seminariet var skärgårdsboende samt barn och unga. Deltagarna i seminariet begründade bland annat följande frågor: Vilka är skärgårdsområdenas största utmaningar med tanke på befolkningsutvecklingen och hur tacklas dessa utmaningar? Vilken potential finns i de obebodda husen och de tysta fastigheterna i skärgårdsområdena – utnyttjas de redan och om så är fallet, hur? Mer info om Skärgårdsseminariet samt presentationerna finns på [Skärgårdspolitikens webbsida](#).

Nordiskt Ungdomsläger på Fejø i Danmark

Det lyckade ungdomsläget på Brännskär i Nagu förra året fick en fortsättning i somras på ön Fejø i Danmark. 8 öbundna ungdomar från Finland fick åka med till Danmark, tillsammans med två lägerledare. Totalt var det 24 ungdomar från Finland, Sverige och Danmark som samlades på Fejø för att lära känna varandra och göra roliga aktiviteter tillsammans, så som att fiska

krabbor, laga hemgjord pasta och cykla runt ön. Det fanns också tid för att vila, simma i havet, bada bastu och paddla SUP bräda, och om kvällarna samlades ungdomarna kring lägerelden.

Flera av deltagarna kände redan varandra från förra årets läger och var mycket glada över att ses igen. Kultur och språk utbyttes mycket, någon fick veta att ordet "svans" på svenska har en helt annan betydelse på danska, och att chokladpålägg på smörgås är en grej i Danmark. Ett fantastiskt sätt för unga att uppleva mer av världen och en annan verklighet än den de upplever till vardags.

Lägret arrangerades av Sammenslutningen af danske småøer, Finlands öar r.f. - Suomen Saaret r.y. och Skärgårdarnas riksförbund (Sverige), med finansiering av Nordplus Nordic Languages.

Medlemmar, kommunikation & synlighet

Medlemsbrevet och medlemsavgiften skickades ut den 13.3.2023. Ett nyhetsbrev och en påminnelse om medlemsavgiften skickades ut den 8.11.2023. Utöver det har föreningen skickat ut relevant information till medlemmarna under hela året, samt använt föreningens facebook sida för att lyfta upp information och nyheter som berör ö- och skärgårdsbor.

Medlemsavgifterna för år 2023 var 15 euro för privatpersoner, 20 euro för familjer, 50 euro för föreningar och företag samt 100 euro för kommuner.

Anställda under året

Ida-Kajsa Johansson, verksamhetsledare

Sara Söderlund, vikarierande verksamhetsledare

Verksamhetsgranskare

Tage Österlund